

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ
УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**РОЛЬ ТА МІСЦЕ ПРАВООХОРОННИХ
ОРГАНІВ У РОЗБУДОВІ
ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ**

Матеріали
XIV Міжнародної
науково-практичної
інтернет-конференції

31 жовтня 2022 року

Одеса 2022

**Міністерство внутрішніх справ України
Одеський державний університет внутрішніх справ**

**РОЛЬ ТА МІСЦЕ ПРАВООХОРОННИХ
ОРГАНІВ У РОЗБУДОВІ ДЕМОКРАТИЧНОЇ
ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ**

Матеріали

**XIV Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції**

31 жовтня 2022 року

**Одеса
ОДУВС
2022**

УДК 351.74
P68

*Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення статей, які суттєво
перевищували пропоновані обсяги*

P68 **Роль** та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави: матеріали XIV міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Одеса, 31 жовтня 2022 р. Одеса: ОДУВС, 2022. 174 с.

УДК 351.74

© ОДУВС, 2022

ПРАВО ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ НА ПОВАГУ ДО ЇЇ ГІДНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО КОНФЛІКТУ: НАЦІОНАЛЬНЕ ТА МІЖНАРОДНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Проскурня Є. Є.,
*старший викладач кафедри тактико-спеціальної,
вогневої та фізичної підготовки*
Ком'яга А. В.,
*старший викладач кафедри тактико-спеціальної,
вогневої та фізичної підготовки*
Одеський державний університет внутрішніх справ

Актуальність даної теми полягає в тому, що для демократичної правової держави основним завданням є захист прав і законних інтересів громадян, охорона встановленого правопорядку та законності, боротьба зі злочинністю та іншими правопорушеннями. Відповідно до ст. 21 Конституції України: «Усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними». Таким чином, варто відзначити, що право фізичної особи на повагу до її гідності в умовах воєнного конфлікту є дуже важливим, адже воно спрямоване на захист інших прав та законних ін-

тересів людини та охорони правопорядку. Викладене дає підстави для висновку, що невід'ємне право кожної людини на життя нерозривно пов'язане з її правом на людську гідність. Як основні права людини вони визначають можливість реалізації всіх інших прав і свобод людини і громадянина і не можуть бути ні обмежені, ні скасовані.

Проблематика стосується того аспекту, що у зв'язку зі збройною та інформаційною агресією Російської Федерації, на територію України, на жаль, також відбуваються порушення прав і свобод громадян, охоронюваних законодавством. Зокрема і права на повагу до людської гідності. Проте, ніхто не наділений повноваженнями, навіть в умовах військового стану, порушувати невідчужувані права людини. Зокрема, у ст.297 Цивільного Кодексу України зазначено наступне: «1. Кожен має право на повагу до його гідності та честі. 2. Гідність та честь фізичної особи є недоторканими. 3. Фізична особа має право звернутися до суду з позовом про захист її гідності та честі». Обов'язок не порушувати конституційні права і свободи громадян стосується не лише агресора, а й роботи правоохоронних органів та діяльності інших громадян. Важливим є усвідомлення кожного громадянина не тільки власних прав, але й обов'язків, особливо в даний період часу.

Взагалі, саме поняття гідності — це поняття моральної свідомості, яке виражає уявлення про цінність всякої людини, як моральної особистості, а також категорія етики, що означає особливе моральне ставлення людини до самої себе і ставлення до неї з боку суспільства, в якому визнається цінність особистості. Даний термін вживається у законодавствах численних країн, зокрема у міжнародному праві.

Основний закон нашої держави забороняє наступні протиправні дії, які безпосередньо порушують права на людську гідність серед них:

- катування;
- жорстоке, нелюдське або таке, що принижує гідність поводження;
- застосування жорстоких, нелюдських, таких, що принижують людську гідність покарань;
- використання людини (без її волі) для наукових, медичних чи інших дослідів.

За Конституцією, гідність визнається найвищою соціальною цінністю (ст. 3), на неї ніхто не має права посягати. У разі вчинення цих протиправних дій будь-яка особа може звернутись за допомогою до суду, а винна особа повинна притягнутись до відповідальності, відповідно до закону [1].

Крім того, кожен має право тим чи іншим не забороненим законом способом захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань (ст. 55); кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей (ст. 68).

Розглядаючи міжнародне законодавство ми бачимо, що, перш за все, право на повагу людської гідності передбачене в ст.1 Загальної декларації прав людини: »Всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та

правах. Вони наділені розумом і совістю і повинні діяти у відношенні один до одного в дусі братерства»; а у ст. 5 зазначено: «Ніхто не повинен зазнавати тортур, або жорстокого, нелюдського, або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання»[2, 736 с.].

Однією з міжнародних угод, яка не просто розвинула Декларацію, а й уточнила її зміст, є Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. В ньому зазначено наступне: «Нікого не може бути піддано катуванню чи жорстокому, нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню. Зокрема, жодну особу не може бути без її вільної згоди піддано медичним чи науковим дослідям» (ст. 7). «Всі особи, позбавлені волі, мають право на гуманне поводження і повагу до гідності, властиві людській особі» (ст. 10, ч.1) [3].

Звертаючи увагу на міжнародний досвід, варто виокремити такий вид нормативно правового акту, як спеціальні міжнародні договори. Наприклад, Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження та покарання, яка детально описує право на повагу людської гідності, заборону вчинення протиправних дій, що принижують людську гідність. Також тлумачить поняття, які пов'язані з протиправними діями, зокрема поняття «катування».

Ще одним не менш важливим нормативним актом, який закріплює право на повагу людської гідності та відповідальність за порушення даного права є Європейська Конвенція про захист прав людини та основних свобод. У ст. 3 вище вказаної конвенції зазначено, що: »жодна людина не може зазнавати катувань чи нелюдського або такого, що принижує її гідність, поводження чи покарання». Виходячи зі ст. 3 Європейської Конвенції про захист прав людини та основних свобод, можна зрозуміти, що її мета полягала в підвищенні поваги людини до самої себе і захищеності від неналежного поводження або покарання навіть у місцях позбавлення волі та під арештом. Тим самим підвищуючи право на повагу людської гідності [4].

Отже, підсумовуючи вище сказане можна дійти висновку, що не зважаючи на умови воєнного стану, ніким не можуть бути порушені конституційні права та свободи громадян, зокрема право фізичної особи на повагу до людської гідності, яке охороняється відповідно до основного закону нашої держави, а також кримінального та цивільного законодавства. Дане право заборонено порушувати також згідно міжнародним пактам та деклараціям. Тому посилаючись як на національне, так і міжнародне законодавство підсумовуємо, що людська гідність це право яке надано людині, і його заборонено порушувати, а у випадку зворотного особа, має нести повну відповідальність відповідно до умов чинного законодавства.

Література:

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради Укра-

їни. 1875- IV [Електронний ресурс] / Верховна Рада України – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/rada/show/1875-IV>.

2. Право на повагу гідності // Юридична енциклопедія : [у 6 т.] / ред. кол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. — К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2003. — Т. 5 : П — С. — 736 с. — ISBN 966-7492-05-2.

3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР N 2148-VIII (2148-08) від 19.10.73): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>.

4. Європейська конвенція з прав людини (Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17.07.97) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>.

Проскурня Є. Є., Ком`яга А. В. ПРАВО ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ НА ПОВАГУ ДО ЇЇ ГІДНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО КОНФЛІКТУ: НАЦІОНАЛЬНЕ ТА МІЖНАРОДНЕ ЗАКОНОДАВСТВО	115
Резніченко С. В., Резніченко Г. С. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ПОДАТКІВ, ЗБОРІВ (ОБОВ`ЯЗКОВИХ ПЛАТЕЖІВ)	118
Сахно В. М., Антоненко О. А. РОЗВИТОК ЮРИДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ В УМОВАХ ДЕСТРУКТИВНИХ ТЕНДЕНЦІЙ	121
Середницька І. А., Гаврилюк А. ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ МЕДІАЦІЇ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	124
Сікоцінський О.В., Чекмарьова І.М. КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА.....	128
Ульянов О. І., Бахчеван Є. Ф., Ніколаєв О. Т. ІНТЕРНЕТ ЯК ПЛАТФОРМА ПОШИРЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	132
Церковна О. В., ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРАВА НА СВОБОДУ ТА ОСОБИСТУ НЕДОТОРКАНІСТЬ.....	135
Швець М. О., Журавель А.В. ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМАТИКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ	138
Щурат Т. Г. НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ OSINT В ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	144
Юрченко М. М., Поліщук М. І. ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ГРОМАДЯН ЖИТЛОМ (на прикладі реалізації програми «ЄОселя»).....	147
Ярмакі В. Х. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ІНСТИТУТУ ПРИМИРЕННЯ СТОРІН В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....	150
Ярмакі Х. П. ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ	152
Яровець Д. А., Рудой К. М. ПІЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	156